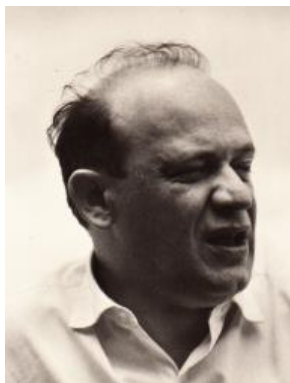

Jan Otčenášek (19. 11. 1924 Praha – 24. 2. 1979 Praha)

Český spisovatel a scenárista.

Jan Otčenášek pocházel z rodiny truhláře. Vystudoval obchodní akademii (maturita 1943). Pak byl zařazen mezi mladé Čechy, kteří byli německými okupanty posláni na nucené práce (byli **totálně nasazení**): pracoval nejprve přímo v Německu a pak v pražské letecké továrně Avia (zde se zapojil do komunistického protifašistického **odboje**).

Po válce krátce studoval, ale nedokončil obor estetika na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. 1947 – 1951 pracoval jako úředník v průmyslovém podniku. 1952 – 1960 působil ve funkcionářském aparátu

Svazu československých spisovatelů. Od r. 1960 byl **spisovatelem z povolání**, v r. 1973 se stal **dramaturgem Filmového studia Barrandov**.

Otčenášek psal především **romány a novely**. Usiloval o **realistické**, širěji pojaté a **analyticky** zaměřené **obrazy české společnosti ve všech jejích generacích i vrstvách** a v různých obdobích, jež sám zažil (**autobiografická linie** bývá v jeho dílech zřetelná). Řada jeho děl byla zfilmována.

Začal tvořit v době, kdy hlavní proud československé literatury sledoval – v duchu komunistické politiky a v rámci takzvaného **socialistického realismu** – politicky propagandistické cíle na úkor umělecké kvality. Otčenášek se však na tomto pozadí profiloval jako výjimečný zjev **objektivnějšího autora**, jehož hrdinové sice nakonec **přítakají** novým poměrům, ale učiní tak až po **vnitřním boji**, jenž odráží **rozporuplnost společenské situace** zejména z pohledu mladých lidí ze středostavovského prostředí. Oficiální kritika vysoce ocenila Otčenáškův román **Občan Brych** (1955) o intelektuálovi, který po únorovém komunistickém převratu z r. 1948 uvažuje o emigraci na Západ. Široká čtenářská obec si však Otčenáškovu tvorbu oblíbila až poté, co do ní ke společenským tématům vložil také **akcentované intimní vztahy**: popularitu si tak získaly především novela **Romeo, Julie a tma** (1958) z protektorátní Prahy a román **Když v ráji přšelo** (1972) o mladém páru, který si chce na Šumavě zařídit hospodu.

Otčenášek sice preferoval **volnější vypravěčské tempo**, avšak vynikal **bohatým, metaforickým jazykem**, citem pro **charakterizační roli detailu** a **živými, dobře odposlouchanými dialogy**.

Jan Otčenášek byl ženatý, ale jeho dlouholetou intimní přítelkyní byla herečka Libuše Švormová (*1935). Otčenáškův syn Jan (1947 – 2025) pracoval v České televizi a pod pseudonymem Petr Zikmund napsal TV seriály *Hotel Herbich* (2000) a *Já, Mattoni* (2016).

Některá díla:

Romány **Občan Brych** (1955; o době po komunistickém převratu; film 1958: režie Otakar Vávra, scénář Otakar Vávra a J. O., v titulní roli Karel Höger), **Kulhavý Orfeus** (1964; o totálně nasazených mladých Čechích a o jejich zapojení do odboje; volné filmové zpracování *Svatba bez prstýnku*: 1972, režie Vladimír Čech, scénář J. O. a Zdeněk Bláha, hrají Michal Pavlata, Jana Preissová), **Když v ráji přšelo** (1972; o pražské mladé dvojici, která chce začít na Šumavě svůj nový, společný život; film 1988: režie Magdalena Pivoňková, hrají Zdeněk Podhůrský, Ivana Vávrová), **Pokušení Katarina** (psáno od asi 1965, nedokončeno, vydáno až 1984; podle jedné epizody z románu vznikl film *Milenci v roce jedna*: 1974, režie Jaroslav Balík, scénář Jaroslav Balík a J. O.; z těsně poválečné Prahy; v hlavních rolích Viktor Preiss a Marta Vančurová);

Novely **Romeo, Julie a tma** (1958; z krutého válečného roku 1942; podle novely velmi volně film 1959: režie Jiří Weiss, scénář Jiří Weiss a J. O., v hlavních rolích Ivan Mistrík a Dana Smutná; opera 1962: hudba a libreto Jan Frank Fischer).

Spoluúčast na scénářích: TV seriál **Byl jednou jeden dům** (1975; hrají Josef Somr, Miloš Nedbal, Petr Čepek, Jiří Hrzán, Jana Hlaváčová, Jiří Adamíra), **film** **Lásky mezi kapkami deště** (1979; režie Karel Kachyňa, hrají Vladimír Menšík, Lukáš Vaculík, Tereza Pokorná).

<http://www.osobnosti-kultury.cz/jan-otcenasek-6963.html>